

Bijlage Notitie SIOD/TNO-verkenning naar misbruik van reïntegratiemiddelen

De Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in het najaar van 2004 TNO Arbeid een verkenning laten doen naar mogelijkheden voor misbruik van reïntegratiegelden.

In deze notitie informeer ik uw Kamer over de bevindingen uit de TNO-verkenning en de beleidsreactie. Daarbij ga ik voor zover relevant tevens in op de inventarisatie van klachten over reïntegratiebedrijven door de SP-fractie.

De TNO-verkenning

Voor de verkenning heeft TNO een aantal beleidsmakers, toezichhouders en vertegenwoordigers van uitvoeringsorganisaties en reïntegratiebedrijven geïnterviewd. Het onderzoeksrapport maakt een driedeling:

1. fraudegevallen die volgens respondenten daadwerkelijk voorkomen
2. fraudegevallen die mogelijk in de praktijk voorkomen, maar waarvan respondenten niet zeker zijn
3. risicofactoren en gelegenheidsstructuren

De volgende fraudegevallen komen volgens de bevroegde respondenten concreet voor.

- Reïntegratiebedrijven ...:
 - vermelden in de offertes betere prestaties dan zij feitelijk behalen.
 - declareren producten die niet of niet volledig zijn uitgevoerd waardoor zij feitelijk geen aanspraak kunnen maken op een vergoeding.
 - declareren activiteiten dubbel door onterecht aanspraak te maken op verschillende regelingen
 - houden cliënten onnodig lang vast en verrichten geen activiteiten meer in de hoop dat cliënten alsnog een baan vinden, zodat het reïntegratiebedrijf alsnog een vergoeding kan claimen
- REA-subsidies worden niet of niet volledig besteed aan het oplossen van het probleem van de arbeidsgehandicapte.
- U-bochtconstructies waarbij gemeenten reïntegratiebedrijven verplichten om aan gemeenten gelieerde instellingen in te schakelen voor werkzaamheden.

De tweede categorie omvat enkele mogelijke fraudevormen waarvan respondenten niet zeker weten of ze in de praktijk concreet voorkomen.

- Reïntegratiebedrijven kunnen ten onrechte plaatsingen van cliënten opvoeren.
- Een arbeidsgehandicaptenstatus wordt op advies van een arbo-arts te gemakkelijk toegekend.
- Een werkgever geeft aan het UWV niet door dat een ziekteperiode van een arbeidsgehandicapte werknemer is afgelopen met als doel om op basis van art. 29b Ziektewet een loonvergoeding te blijven ontvangen.
- Het is mogelijk om contracten te gunnen aan SW-bedrijven die vervolgens cliënten tewerkstellen in de sociale werkvoorziening.
- SW-bedrijven wenden Wsw-middelen aan voor het uitvoeren van reguliere reïntegratietrajecten van niet Wsw-geïndiceerden.

De derde categorie omvat risicofactoren en gelegenheidsstructuren voor fraude.

- Nieuwheid regelgeving c.q. onervarenheid van een uitvoerder. TNO stelt overigens dat dit risico voor het UWV nu kleiner is geworden doordat UWV inmiddels veel ervaring heeft

opgedaan met de inkoop en doordat UWV resultaatfinanciering toepast waardoor er minder kans bestaat op het betalen van onjuiste declaraties.

- De informatievoorziening; bijvoorbeeld niet op elkaar aansluitende informatiesystemen van opdrachtgevers en reïntegratiebedrijven. Ook het gegeven dat veel opdrachtgevers een gebrekkig inzicht hebben in hun klantenbestand wordt door het rapport als een risicofactor genoemd.
- De samenloop tussen diverse regelingen, bijvoorbeeld in relatie tot gesubsidieerde arbeid en de Wsw. Daarnaast signaleert TNO een overlap tussen regelingen op het terrein van reïntegratie en dat van onderwijs en zorg.
- Gebrekkig toezicht en/of controle. IWI houdt alleen toezicht op gemeenten en UWV en heeft geen bevoegdheid om toezicht te houden (direct) op reïntegratiebedrijven. In de praktijk is verder vooral sprake van een ‘papieren controle’ door opdrachtgevers en accountants.
- Gecompliceerde regels die te veel mogelijkheden laten voor interpretatieverschillen.
- Krappe winstmarges voor reïntegratiebedrijven in samenhang met sturing op de prijs (prijsconcurrentie). TNO stelt dat hierdoor veel reïntegratiebedrijven wel haast genoodzaakt worden om “zo creatief mogelijk om te gaan met de (beperkte) ruimte in de aanbestedings- en afrekensystematiek.” Anderzijds stelt TNO dat deze ruimte beperkt wordt in gevallen waarin de opdrachtgever resultaatfinanciering toepast.

Rapportage Meldpunt klachten reïntegratie

De SP heeft gedurende 2 maanden een meldpunt opengesteld voor klachten over de werkwijze van reïntegratiebedrijven. Ruim tweehonderd klachten zijn in deze periode binnengekomen, klachten over een ondeskundige en weinig respectvolle behandeling, niet op maat gesneden trajecten, over intimidatie, onjuiste weergave van feiten en inzet van in de ogen van cliënten overbodige instrumenten. De rapportage die de SP naar aanleiding van de klachten heeft opgesteld stelt dat reïntegratiebedrijven onvoldoende deskundig zijn en niet beschikken over een netwerk van bedrijven met vacatures. De rapportage pleit er voor dat het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zich een beter beeld vormt van de uitvoeringspraktijk en de werkwijze van reïntegratiebedrijven.

Reactie op de beide studies

Een deel van de klachten waarover de SP rapporteert komt overeen met de bevindingen uit de TNO-verkenning, dit terwijl de bronnen waarop beide zich baseren (respondenten) niet identiek zijn. Beide signaleren bijvoorbeeld dat er reïntegratiebedrijven zijn die weinig tot niets doen voor cliënten en de opdrachtgever verkeerd informeren. Daarnaast signaleert de SP ook klachten die niet in de TNO-verkenning genoemd worden, zoals over praktijken die niet aangemerkt kunnen worden als fraude maar waarin reïntegratiebedrijven onvoldoende deskundig zijn.

Van belang is ten slotte dat de TNO-verkenning het begrip fraude ruim definieert. Het gaat in de verkenning niet alleen om overtredingen van wet- en regelgeving maar ook om oneigenlijk gebruik (niet conform de ‘geest’ van de wet). En in enkele gevallen worden praktijken als mogelijke vormen van fraude aangemerkt die gewoon passen binnen de ruimte die de regelgeving uitvoerders laat. Derhalve zijn lang niet alle in de verkenning genoemde gevallen in strafrechtelijke zin aan te merken als fraude.

Niet alle gevallen zijn aan te merken als fraude; soms is er ruimte binnen de regels ...

Fraude is een strafrechtelijk vergrijp. Het is daarom van groot belang om zorgvuldig met het toekennen van het begrip fraude om te gaan. In een aantal gevallen in de TNO-verkenning is geen sprake van fraude maar van oneigenlijk gebruik. Dit geldt voor de volgende gevallen:

- Reïntegratiebedrijven houden cliënten onnodig lang vast en verrichten geen activiteiten meer in de hoop dat cliënten alsnog een baan vinden, zodat het reïntegratiebedrijf alsnog een vergoeding kan claimen.
- Reïntegratiebedrijven vermelden in de offertes betere prestaties dan zij feitelijk kunnen behalen.
- SW-bedrijven wenden Wsw-middelen aan voor het uitvoeren van reguliere reïntegratietrajecten van niet Wsw-geïndiceerden.

Wanneer reïntegratiebedrijven zich beter voordoen dan ze zijn of gebruik maken van ruimte die geboden wordt binnen de regels en binnen het kader van de afspraken met de opdrachtgever (het contract) is geen sprake van fraude. Niet zelden heeft dit te maken met het gegeven dat de publieke opdrachtgevers nog onervaren zijn in hun nieuwe taak – het aansturen van reïntegratiebedrijven. Het kan dan voorkomen dat reïntegratiebedrijven cliënten onnodig lang vasthouden (‘parkeren’) in de hoop er alsnog een vergoeding voor te ontvangen wanneer deze cliënten op eigen kracht uitstromen. Het feit dat de reïntegratiemarkt nog onvoldoende transparant is eveneens een factor. Opdrachtgevers kunnen hierdoor nog onvoldoende onderscheid maken tussen kwalitatief goede en slechte reïntegratiebedrijven. Reïntegratiebedrijven bieden dan bijvoorbeeld plaatsingspercentages die zij niet kunnen waarmaken. Het UWV en gemeenten – in toenemende mate – hebben wel geleerd hoe zij hiermee om kunnen gaan. Bij gebrek aan een objectieve prestatiebenchmark controleren zij opgegeven referenties. Met de intrede van het kwaliteitskeurmerk van Borea – 72 bedrijven hebben inmiddels dit keurmerk – lopen reïntegratiebedrijven die onrealistische plaatsingscijfers bieden een risico op reputatieverlies.

De derde categorie: Wsw-middelen worden ingezet voor reïntegratietrajecten, is toegestaan binnen de wet. Gemeenten ontvangen per gerealiseerde arbeidsplaats voor een Wsw'er een lumpsum subsidie. Als gemeenten door efficiency geld op een Wsw arbeidsplaats overhouden wordt dat niet teruggevorderd staat het gemeenten vrij om het voor andere doelen in te zetten. Sinds 1 januari van dit jaar hoeven gemeenten hierover bovendien niet meer te rapporteren.

... en soms stemt het handelen zelfs overeen met het beleid

In een aantal gevallen worden in de TNO-verkenning zaken als fraude aangemerkt die in overeenstemming zijn met de bedoelingen van de wetgever. In die gevallen ligt er discretionaire ruimte op het uitvoeringsniveau en voorzover uitvoeringsorganisaties en reïntegratiebedrijven daar een eigen invulling aan geven en voorzover deze invulling er toe leidt dat mensen doelmatig gereïntegreerd worden is daar niets op aan te merken. Voorbeelden van deze laatste categorie zijn de gevallen waarin:

- reïntegratiebedrijven een vergoeding krijgen voor cliënten waarvoor zij geen (substantiële) inspanningen hebben verricht.
- contracten gesloten worden tussen gemeenten en SW-bedrijven waarbij ten behoeve van niet Wsw-geïndiceerden gebruik wordt gemaakt van de infrastructuur van deze bedrijven.
- REA-subsidies worden niet of niet volledig besteed aan het oplossen van het probleem van de arbeidsgehandicapte.

De eerste categorie is de essentie van resultaatfinanciering waarbij de opdrachtgever het reïntegratiebedrijf afreken, niet op de gedane inspanningen maar op het gerealiseerde resultaat. De tweede categorie: contracten tussen gemeenten en SW-bedrijven waarbij ten behoeve van niet Wsw-geïndiceerden gebruik wordt gemaakt van de infrastructuur van deze bedrijven, is een manier waarop binnen het gemeentelijke reïntegratiedomein 'work first' wordt georganiseerd. Het komt in zoverre overeen met de bedoelingen van de wetgever dat er voor gemeenten bewust ruimte is gecreëerd om in een periode van 3 jaar na invoering van de Wet werk en bijstand (WWB) gemeentelijke of aan gemeenten gelieerde organisaties om te vormen tot bedrijven die onder gelijke voorwaarden kunnen concurreren met (private) reïntegratiebedrijven. Toepassing van het instrument premiekorting bij in dienst nemen van een arbeidsgehandicapte (de derde categorie) heeft tot doel de drempel (voor het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten) te verlagen. Er is derhalve door de wetgever (bewust) geen bestedingsdoel geformuleerd.

... en in een aantal gevallen bepaalt de situatie of er daadwerkelijk sprake is van fraude. Enkele van de in de beide studies gesignaleerde gevallen kunnen aangemerkt worden als fraude maar alleen wanneer er sprake is van kwade opzet. Dit speelt bij het onderstaande geval.

- Reïntegratiebedrijven declareren activiteiten dubbel door onterecht aanspraak te maken op verschillende regelingen.

Het dubbel declareren van activiteiten kan bijvoorbeeld voortkomen uit de complexiteit van de verschillende subsidieregelingen. Gevallen waarin het reïntegratiebedrijf het ook niet goed weet en liever een beroep op meerdere regelingen doet, dan het risico wil lopen de verkeerde regeling aan te spreken, kunnen moeilijk fraude genoemd worden. Het is in alle gevallen uiteindelijk aan de strafrechter om te bepalen wanneer er sprake is van fraude.

Mogelijke fraude met reïntegratiemiddelen en consequenties voor beleid

Hieronder wordt verder ingegaan op gevallen die inderdaad aan te merken zijn onder de noemer fraude en op de categorie risicofactoren en gelegenheidsstructuren. Aangegeven zal worden wat er beleidsmatig ondernomen is en kan worden om concrete fraude tegen te gaan en om de risicofactoren te beperken. Op enkele plaatsen wordt nader ingegaan op maatregelen die het UWV concreet neemt. Informatie met betrekking tot concrete maatregelen op dit terrein van individuele gemeenten ontbreekt als gevolg van de met de WWB doorgevoerde deregulering en derapportage.

Concrete gevallen van fraude worden opgespoord en strafrechtelijk aangepakt.

- Er is sprake van fraude wanneer, aldus de TNO-verkenning, reïntegratiebedrijven producten declareren die niet of niet volledig zijn uitgevoerd waardoor zij feitelijk geen aanspraak kunnen maken op een vergoeding.
- Daarnaast valt het ten onrechte opvoeren van plaatsingen van cliënten onder de noemer fraude.
- Hetzelfde geldt voor het (meer in het algemeen) verkeerd informeren van de opdrachtgever, zoals signaleerd door de SP.
- Onder de categorie van de mogelijke fraude (respondenten weten niet of dit in de praktijk voorkomt) noemt de TNO-verkenning gevallen waarin een werkgever niet aan het UWV doorgeeft dat een ziekteperiode van een arbeidsgehandicapte werknemer is afgelopen met als doel om op basis van art. 29b Ziektewet een loonvergoeding te blijven ontvangen.

De TNO-verkenning geeft aan dat de frauderisico's bij het UWV inmiddels sterk zijn beperkt. Zo controleert het UWV inmiddels een plaatsingsmelding met behulp van een verklaring van een werkgever. En ten aanzien van de laatstgenoemde categorie: een werkgever geeft niet op tijd informatie door aan het UWV, geldt dat het UWV controlemechanismen heeft ingebouwd in de procedure om dit risico tot een minimum te beperken.

De SIOD heeft naar aanleiding van de uitkomsten van de TNO-verkenning een fraudemelding opgepakt welke inmiddels geleid heeft tot een strafrechtelijk onderzoek naar een reïntegratiebedrijf. Dit onderzoek zal naar verwachting eind mei aan het Openbaar Ministerie worden overgedragen. Daarnaast heeft de SIOD één fraudemelding die verband houdt met reïntegratiegelden in behandeling welke mogelijk tot een strafrechtelijk onderzoek zal leiden.

Risicofactoren en gelegenheidsstructuren hangen samen met: ...

De TNO-verkenning noemt een aantal risicofactoren en gelegenheidsstructuren.

... de onervarenheid van opdrachtgevers met hun nieuwe rol en de informatievoorziening, ...
De nieuwheid van de Wet SUWI en de WWB en het gegeven dat de uitvoerende organisaties relatief weinig ervaring hebben met hun nieuwe rol als opdrachtgever voor reïntegratiebedrijven is een belangrijke factor. De TNO-verkenning merkt op verschillende plaatsen op dat dit risico voor het UWV inmiddels veel geringer is dan in de eerste jaren na het in werking treden van de Wet SUWI. Met de verdere professionalisering van het opdrachtgeversschap neemt dit risico geleidelijk verder af. Dit geldt ook voor gemeenten. Naarmate gemeenten de aansturing van reïntegratiebedrijven beter 'in de vingers' krijgen en beter in staat zijn om de voortgang – op het niveau van het contract en op het niveau van individuele trajecten – te monitoren, nemen de mogelijkheden voor fraude af. Het is in dit

verband van groot belang dat gemeenten een goed inzicht in hun klantenbestanden gaan krijgen. Gemeenten moeten in staat zijn de voortgangsrapportages van reïntegratiebedrijven te verifiëren met behulp van hun eigen gegevens. Lang niet alle gemeenten zijn al zo ver. Daarnaast benadrukt de TNO-verkenning het belang van resultaatfinanciering. Wanneer de opdrachtgever het reïntegratiebedrijf aanstuurt en afrekent op controleerbare prestaties (dit kan een plaatsing zijn maar dit kan ook een kwalitatief goede intake en diagnose zijn) wordt het risico beperkt dat reïntegratiebedrijven producten declareren die niet of niet volledig zijn uitgevoerd. Het reïntegratiebedrijf verliest bij resultaatfinanciering het belang om producten 'te stapelen'. Het departement heeft het voornemen om een onderzoek te laten doen naar de mate van resultaatfinanciering op de reïntegratiemarkt en de risico's en rendementen van reïntegratiebedrijven. Dit onderzoek start in de tweede helft van 2005 en dient ondermeer als een bouwsteen voor de al eerder aangekondigde evaluatie van de werking van de reïntegratiemarkt, medio 2006.

... de gebrekkige transparantie van de reïntegratiemarkt, ...

Opdrachtgevers beschikken niet altijd over geschikte informatie om de prestaties van uitvoerders te controleren, aldus de TNO-verkenning. Dit heeft te maken met het gegeven dat de reïntegratiemarkt vooralsnog onvoldoende transparant is. In de eerdere brieven aan de Tweede Kamer van 19 januari 2005 (Tweede Kamer, 2004 – 2005, 28 719, nr. 4) en 1 maart 2005 (Tweede Kamer, 2004 – 2005, 28 719, nr. 5) en in de negende Voortgangsrapportage SUWI is uitgebreid stilgestaan bij de stappen die gezet worden om op zo kort mogelijke termijn de transparantie van de reïntegratiemarkt te verbeteren.

... complexiteit van, en samenloop tussen regelingen en overlap met onderwijs en zorg

De WWB heeft al geleid tot een substantiële ontschotting: verschillende subsidieregelingen zijn samengevoegd tot één vrij besteedbaar reïntegratiebudget.

Ook het reïntegratie-instrumentarium in de Wet REA en de WW zijn de afgelopen periode vereenvoudigd, waardoor oneigenlijk gebruik en fraude wordt ontmoedigd. Met de invoering van het wetsvoorstel WIA zal dit worden voortgezet. Als voorbeelden kunnen worden genoemd:

- door een wijziging in de financieringssystematiek van de reïntegratiebedrijven is het sinds 1 juli 2003 niet meer mogelijk om producten dubbel te declareren of om declaraties in te dienen voor producten die niet zijn ingezet;
- door resultaatfinanciering te introduceren in de individuele reïntegratieovereenkomst (1 juli 2004) is de niet op resultaat gerichte bestedingsvrijheid van deze middelen aan banden gelegd;
- per 1 januari 2005 is de systematiek van de subsidie voor reïntegratiekosten bij het in dienst nemen van een arbeidsgehandicapte aanzienlijk vereenvoudigd;
- per 1 januari 2005 is de reïntegratie-uitkering afgeschaft, waardoor het niet meer mogelijk is om de maximale uitkeringsduur op oneigenlijke gronden te verlengen;
- per 1 januari 2004 (ziekteperiode) en 1 juli 2005 (werkloosheid in de overheidssectoren) is het voor werkgevers niet meer mogelijk om subsidie aan te vragen voor het inzetten van reïntegratietrajecten

De TNO-verkenning stelt ook dat SW-bedrijven en Wiw-instellingen complexe juridische en administratieve constructies hanteren wat het voor gemeenten lastig maakt om eventueel misbruik op te sporen. In het kader van het wetsvoorstel markt en overheid worden door het kabinet voorstellen gedaan die ook hier in voorzien.

Een uitbreiding van de regie van gemeenten op het terrein van de zorg, zoals voorzien in de voorziene Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), biedt in principe meer mogelijkheden om zorg en reïntegratiemiddelen beter op elkaar af te stemmen.

Met OCW en VWS vindt regelmatig interdepartementale afstemming plaats over de raakvlakken van het beleid (*verwezen wordt naar kabinetsstandpunt inzake het Wajongrapport van de Commissie Het Werkend Perspectief van juni 2004: Tweede Kamer, 2003 - 2004, 29 461, nr. 6 en nr. 8*). Als voorbeeld van raakvlakken kunnen worden genoemd de financiering van begeleidingsactiviteiten tijdens stages en de toeleiding naar werk in aansluiting op de opleiding.

... verantwoording en toezicht zouden nog niet geheel sluitend zijn ...

De TNO-verkenning merkt op dat IWI wel toezicht houdt op UWV en gemeenten maar niet rechtstreeks op reïntegratiebedrijven. Dit is echter in lijn met de afwegingen die het parlement en het kabinet medio 2001 hebben gemaakt bij de behandeling van de Wet SUWI. Een geclausuleerd rechtstreeks informatierecht van de rijkstoezichthouder jegens reïntegratiebedrijven werd, mede vanwege het ingrijpende karakter ervan, ongewenst en overbodig geoordeeld. De wijze waarop verantwoording en toezicht op de besteding van de publieke reïntegratiemiddelen zijn vormgegeven was het onderwerp van een notitie die eind 2001 op verzoek van de Tweede Kamer is opgesteld (bijlage 3 bij de derde Voortgangsrapportage SUWI, Tweede Kamer 2001 – 2002, 26 448 nr. 35, d.d. 30 november 2001). Het toezicht richt zich primair op de invulling van het opdrachtgeverschap door UWV en gemeenten. Via het toezicht op de publieke opdrachtgevers wordt toezicht gehouden op de besteding van de publieke reïntegratiemiddelen. Het UWV en de CWI verantwoorden zich aan de Minister door middel van kwartaalrapportages, een jaarverslag en een jaarrekening. Gemeenten leggen verantwoording af in het jaarlijkse Verslag over de uitvoering (Vodu). Via het Vodu verantwoordt het college zich jaarlijks over de rechtmatige uitvoering van de WWB in totaliteit en rapporteert ten aanzien van het werkdeel iedere niet of niet rechtmatig bestede euro. Jaarrekening, Jaarverslag en Vodu worden gecertificeerd door een accountant. Gemeenten en UWV controleren de uitvoering door de reïntegratiebedrijven en hebben op grond van art. 4.1 Besluit SUWI de verplichting om alle informatie bij reïntegratiebedrijven uit te vragen, welke de accountant nodig acht voor het adequaat uitoefenen van zijn controletaak. Hier ligt ook een aangrijppunt voor het toezicht door IWI op de reïntegratiebedrijven. IWI baseert zich bij haar toezichtstaak op de aangeleverde verantwoordingsinformatie en op aanvullend eigen onderzoek. In de Voortgangsrapportages SUWI wordt de Tweede Kamer geïnformeerd met betrekking tot het onderzoek van IWI.

Daarnaast stelt de TNO-verkenning dat er in de praktijk veelal sprake is van een “papier controle” door opdrachtgevers en accountants. Dit heeft volgens het rapport te maken met de gebrekkige en decentrale informatiesystemen waardoor bestandsvergelijking bemoeilijkt wordt. Voor de beoordeling van de rechtmatige uitvoering is een “papier controle” echter niet ongebruikelijk, onder voorwaarde dat de administratie van de betreffende instantie op orde is.

Ter voorkoming van oneigenlijk gebruik of fraude is het UWV recent een onderzoek gestart om risicofactoren bij de aanbesteding en het contracteren van reïntegratiebedrijven in kaart te brengen. Het betreft zowel het contracteren van reïntegratiebedrijven in het kader van de aanbesteding als in de zogenaamde vrije ruimte en de IRO. In een later stadium zal ook het toekennen van subsidies of voorzieningen aan werkgevers resp. uitkeringsgerechtigden op soortgelijke wijze onder de loep worden genomen. Gelijktijdig start een intern integriteitsonderzoek, d.w.z. een risico-analyse op mogelijke UWV interne integriteitsschendingen. IWI, ARK, Borea, SIOD en het departement zijn daarbij uitgenodigd hun expertise in te brengen.

... en de sterke concurrentie op prijs.

Veel reïntegratiebedrijven worden met name door de sturing op prijs “bijna genoodzaakt om zo creatief mogelijk om te gaan met de (beperkte) ruimte in de aanbestedings- en afrekensystematiek”, aldus de TNO-verkenning. Hier geldt dat het de verantwoordelijkheid van opdrachtgevers en reïntegratiebedrijven is om tot een redelijke prijs te komen. De prijs dient een afspiegeling te zijn van de inspanningen die (op individueel of op groepsniveau) nodig zijn om mensen weer aan de slag te helpen. De brief aan de Tweede Kamer van 19 januari jl. stelt in dit verband dat het criterium ‘economisch meest voordelige bod’ opdrachtgevers in staat stelt om ook het plaatsingsresultaat en andere meer kwalitatieve aspecten van de dienstverlening in de aanbestedingsprocedure te betrekken. Kennis van de kenmerken van klanten – bij de opdrachtgevers en de reïntegratiebedrijven – is van groot belang om tot een adequate prijsstelling te komen. Op de afrekensystematiek – d.w.z. de mate van resultaatfinanciering – is hierboven al ingegaan.

Beleid samengevat

In de eerste plaats geldt dat fraude door SIOD opgespoord en vervolgens strafrechtelijk afgehandeld wordt.

Er is de afgelopen tijd al het nodige in gang gezet op het terrein van risicoreductie. Schotten in regelgeving zijn opgeheven, aanbestedingsprocedures zijn verbeterd, reïntegratiebedrijven worden meer op resultaat gestuurd en het klantmanagement is sterk verbeterd. Deze, en tal van andere processen zijn gaande en hoewel niet altijd primair geïnitieerd vanuit een perspectief van reductie van frauderisico's, leveren deze verbeteringen ook op het terrein van fraudereductie een forse bijdrage.

Aangrijppunten voor nader beleid liggen op meer niveau's. Fraude voorkómen en de risico's op fraude beperken vergt (analoog aan het verbeteren van de effectiviteit van het reïntegratiebeleid) een gezamenlijke beleidsinspanning van rijk, opdrachtgevers (UWV en gemeenten) en (vertegenwoordigers van) de partijen op de reïntegratiemarkt.

Op het niveau van opdrachtgevers

In mijn brief aan de Tweede Kamer van 1 maart 2005 (Tweede Kamer 2004-2005 28719 nr. 5) ben ik ingegaan op de vereiste professionalisering van het opdrachtgeverschap. De TNO-verkenning illustreert – weliswaar vanuit een andere invalshoek – de noodzaak tot een verbetering van het:

- inzicht in klantenbestanden, ook de recent uitgebrachte WWB-monitor van Divosa wijst op de noodzaak ervan;
- registreren en verifiëren van prestaties van reïntegratiebedrijven; van een adequate controle op de rapportages van reïntegratiebedrijven;
- aansturen van reïntegratiebedrijven meer op resultaat; het maken van duidelijke contractafspraken en het toepassen van resultaatfinanciering.

Op het niveau van vertegenwoordigende organisaties

- Doorontwikkeling van transparantie-instrumenten. Niet alleen partijen op de reïntegratiemarkt maar ook de RWI heeft hierbij een belangrijke rol. Binnenkort ontvang ik het plan van aanpak van de convenantpartijen om te komen tot een samenbundeling van alle instrumenten om transparantie te bevorderen. Ik verlang dat dit plan van aanpak de ambitie uitstraalt om op zo kort mogelijke termijn, zo mogelijk

nog dit jaar, tot een prestatiebenchmark te komen. Het plan van aanpak moet dus gaan over concrete verbeterstappen.

Op centraal niveau

- Het realiseren van een transparante uitvoeringsstructuur gebaseerd op een heldere verdeling in verantwoordelijkheden en waarin een scheiding tussen opdrachtverlening en uitvoering is gemaakt. Dit is een belangrijk motief van de Wet SUWI en de WWB en dit vormt ook een belangrijke leidraad in verdere hervormingen die het kabinet inzet.
- Vereenvoudigen van de aanbestedingsregels.
Het voorstel tot het laten vervallen van de aanbestedingsregels uit het Besluit SUWI ligt op dit moment bij de Raad van State.
- Het waarborgen van gezonde concurrentieverhoudingen op de reïntegratiemarkt. Dit is aan de orde in het Voorstel tot aanpassing van de Mededingingswet met het oog op inpassing van de zogeheten gedragsregels Markt en overheid.
- Een strikte handhaving – SIOD speelt hierin een belangrijke rol.